

FOBID over Richtlijn Collectieve Beheersorganisaties

FOBID 52.12/18-10-2012

FOBID Netherlands Library Forum wil graag reageren op de Richtlijn Collectieve Beheersorganisaties. Hoewel de Richtlijn niet direct betrekking heeft op bibliotheken, heeft de Richtlijn wel behoorlijke gevolgen voor de activiteiten van bibliotheken, vooral waar het gaat om digitalisering van hun collecties.

Allereerst wil FOBID benadrukken dat zij toejuicht dat er regels komen die beter bestuur en grotere transparantie van alle collectieve beheersorganisaties waarborgen. FOBID hoopt dat het voorstel inderdaad het beoogde effect zal hebben, zodat bibliotheken meer duidelijkheid krijgen over de bij een collectieve beheersorganisatie aangesloten auteurs, de door de beheersorganisatie gehanteerde licenties en tarieven en het repertoire en de rechten die zij vertegenwoordigt. FOBID wil echter wel opmerken dat haar het voordeel van internationalisering van collectieve beheersorganisaties niet duidelijk is, omdat vrijwel alle transacties op dit gebied op nationaal niveau plaatsvinden, zeker voor zover het gaat om transacties buiten de muziekopnamen. FOBID zou wel kunnen instemmen met grensoverschrijdende, dus multiterritoriale *werking* van CBO-licenties.

FOBID verwelkomt de bepalingen over licentieverlening en het beding dat rechtenbeheerders alle noodzakelijke informatie over hun respectieve diensten te verschaffen. FOBID verwacht dat deze voorwaarde, tezamen met de eis dat licentievoorwaarden zijn gebaseerd op objectieve criteria, bibliotheken een betere uitgangspositie dan thans zal geven bij onderhandelingen met collectieve beheersorganisaties, in het bijzonder met betrekking tot tarieven.

FOBID vindt ook de mogelijkheid om geschillen voor te leggen aan een rechter of aan een onafhankelijk en onpartijdig orgaan voor geschillenbeslechting een goede maatregel. FOBID onderschrijft ook de onderwerpen die door deze instanties behandeld kunnen worden.

FOBID is tegenstander van artikel 5 van de Richtlijn, dat rechthebbenden het recht geeft om een collectieve beheersorganisatie naar keuze te machtigen. Zoals FOBID met betrekking tot de verweesde werken herhaaldelijk heeft gesteld, legt de zoektocht naar rechthebbenden om toestemming te krijgen voor digitalisering en openbaarmaking een groot beslag op menselijke en financiële capaciteit van culturele erfgoedinstellingen. De zoektocht start momenteel in de meeste gevallen bij de collectieve beheersorganisatie in het land waar het werk is gepubliceerd. Dit is gezien de huidige praktijk veelal ook voldoende. Als een rechthebbende zich bij (een van de) 250 rechtenbeheerders kan aansluiten, zal dat het werk van bibliotheken in de toekomst zeer bemoeilijken. Bibliotheken moeten hun zoektocht naar rechthebbenden dan verbreden naar een groot aantal in aanmerking komende collectieve rechtenbeheerders. Daarnaast wordt het maken van collectieve afspraken veel lastiger, niet in de laatste plaats door taal- en cultuurverschillen.

Ten slotte zou FOBID een aanpassing van artikel 18 leden 1 en 2 willen voorstellen. Met betrekking tot het eerste lid van artikel 18 meent FOBID dat de categorie 'gebruikers' ook *toekomstige* gebruikers zou moeten omvatten. FOBID meent dat ook degenen die overwegen een werk te gaan gebruiken, inzicht zou moeten kunnen krijgen in standaardlicenties en toepasselijke tarieven. Daarbij vraagt FOBID zich af waarom de informatie pas op verzoek bekend moet worden gemaakt. Deze informatie zou voor iedereen duidelijk moeten kunnen zijn. Artikel 18 lid 2 verplicht een rechtenbeheerder op verzoek van iedere rechthebbende of iedere rechtenbeheerder alle informatie bekend te maken waarvoor rechthebbenden niet zijn geïdentificeerd. Het bevreemdt FOBID dat deze informatie niet beschikbaar is voor gebruikers. In het kader van good governance en transparantie zou ook deze informatie publiek beschikbaar moeten zijn.

FOBID vindt dat deze bepaling die rechtenbeheerders verplicht een lijst te publiceren van werken en andere materie waarvoor een of meer rechthebbenden niet zijn geïdentificeerd of gelokaliseerd, culturele erfgoedinstellingen kan helpen bij hun onderzoek naar mogelijk verweesde werken. Raadpleging van deze lijst maakt het zoeken minder tijdrovend. Ook een overzicht van de bedragen die een collectieve beheersorganisatie niet heeft kunnen verdelen, ondersteunt culturele erfgoedinstellingen bij hun onderhandelingen met collectieve beheersorganisaties, en maakt het proces transparanter.

Namens FOBID Netherlands Library Forum

Drs. J. S. M. Savenije, voorzitter